

Bài 12. Thực hành :

Tập sơ cứu và băng bó cho người gãy xương

I – MỤC TIÊU

- Học sinh biết cách sơ cứu khi gặp người bị gãy xương.
- Biết băng cố định xương cẳng tay bị gãy.

II – THÔNG TIN BỔ SUNG

Người bị gãy, rạn xương thường là do có sự va đập mạnh xảy ra khi bị ngã, do tai nạn giao thông hoặc do ẩu đả... Tuổi càng cao, nguy cơ bị gãy xương càng tăng vì tỉ lệ giữa chất cốt giao (đảm bảo tính đàn hồi) và chất vô cơ (đảm bảo tính cứng rắn) thay đổi theo hướng tăng dần chất vô cơ. Tuy vậy, ở trẻ em vẫn có thể bị gãy xương nhất là ở các xương dài như xương tay, xương chân, xương sườn.

Việc giáo dục học sinh biết cách phòng tránh bị gãy xương cần được đặc biệt lưu ý, trong đó cần kết hợp giáo dục ý thức đảm bảo an toàn giao thông cho học sinh.

Gãy xương có thể xảy ra một trong hai trường hợp là gãy xương kín hoặc gãy xương hở. Gãy xương kín là trường hợp xương bị gãy nhưng đầu xương gãy không đâm ra ngoài nên không có vết thương ở da. Còn gãy xương hở thì đầu xương gãy đâm thủng ra ngoài da. Trường hợp gãy xương kín xử lí dễ dàng hơn. Thấy thuốc sẽ nắn lại cho xương thẳng, vết gãy khớp với nhau rồi cố định xương để cho vị trí gãy không xô dịch, sau một thời gian màng xương sẽ sinh ra xương hàn gắn chỗ gãy. Gặp trường hợp gãy xương hở, thấy thuốc thường phải tiến hành mổ để xếp lại xương ở chỗ gãy phù hợp nhau, đồng thời điều trị vết thương ở cơ và da sau đó mới cố định xương.

Khi gặp người bị tai nạn gãy xương, điều quan trọng là không được tự ý nắn xương. Vì điều đó có thể sẽ làm cho đầu xương gãy đụng chạm vào mạch máu và dây thần kinh và có thể làm rách cơ và da. Chỉ nên xử lí một cách nhẹ nhàng, lau rửa vết thương (nếu có), sơ cứu và băng bó tạm thời rồi chuyển ngay nạn nhân tới cơ sở y tế để thầy thuốc cứu chữa.

III – PHƯƠNG TIỆN DẠY HỌC

- Chuẩn bị theo nhóm học sinh như hướng dẫn trong SGK.

– Tranh vẽ như hình 12 – 1 → 4 SGK.

– Nếu có điều kiện, có thể tổ chức cho nhóm học sinh yêu thích bộ môn tập làm trước thao tác sơ cứu, băng bó người bị gãy xương cẳng tay (hình 12 – 2 → 3 SGK) và gãy xương đùi (hình 12 – 4 SGK) để quay băng video, hoặc liên hệ với bệnh viện quay cảnh băng bó gãy xương do bác sĩ thao tác, làm trực quan trong giờ thực hành.

IV – GỢI Ý TIẾN TRÌNH TIẾT HỌC

Mở bài : Có thể giới thiệu vài số liệu về tai nạn giao thông hoặc tai nạn lao động làm gãy xương ở địa phương, từ đó xác định yêu cầu của bài thực hành đối với học sinh.

Hoạt động 1 : Trao đổi nhóm về 4 câu hỏi phần hoạt động

Đại diện nhóm báo cáo kết quả thảo luận, các nhóm khác bổ sung.

Giáo viên tóm tắt về nguyên nhân dẫn tới gãy xương, sự biến đổi tỉ lệ cốt giao và chất vô cơ của xương theo lứa tuổi, những điều cần chú ý khi tham gia giao thông (thực hiện đúng luật giao thông) và giới thiệu các thao tác sơ cứu, băng bó cho người bị gãy xương.

Dùng tranh vẽ hoặc sử dụng băng video giới thiệu phương pháp sơ cứu và phương pháp băng bó cố định. Chú ý nhấn mạnh tầm quan trọng của công tác sơ cứu.

Lưu ý học sinh : gặp người bị tai nạn gãy xương hoặc sai khớp, sau khi băng bó sơ cứu xong, nhất thiết phải chuyển nạn nhân đến cơ sở y tế gần nhất để thấy thuốc chữa trị.

Hoạt động 2 : Học sinh tập sơ cứu và băng bó

Trong khi học sinh thay phiên nhau tập băng bó, giáo viên kiểm tra, uốn nắn thao tác của học sinh.

Hoạt động 3 : Củng cố và tóm tắt bài

– Học sinh trả lời câu hỏi : Em cần làm gì khi tham gia giao thông, khi lao động, vui chơi để tránh cho mình và người khác bị gãy xương.

– Viết báo cáo tường trình phương pháp sơ cứu và băng bó khi gặp người bị gãy xương.

V – GỢI Ý ĐÁP ÁN CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP CUỐI BÀI

Học sinh tự liên hệ với hoạt động vui chơi và hiểu biết về luật giao thông.